

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 450/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého O. M., nar..., K., zastúpeného matkou J. B., K., a J. B., K., oboch právne zastúpených advokátkou JUDr. A. K., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 25 P/116/2011 zo 4. júla 2012 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP/371/2012 z 18. septembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého O. M. a J. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2012 doručená a na základe výzvy ústavného súdu z 19. apríla 2013 doplnená sťažnosť maloletého O. M., nar..., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného matkou J. B., K., a J. B., K. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), oboch právne zastúpených

advokátkou JUDr. A. K., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 25 P/116/2011 zo 4. júla 2012 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP/371/2012 z 18. septembra 2012.

Z obsahu sťažnosti a z príloh k nej pripojených ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Sťažovatelia sú účastníkmi konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 25 P/116/2011, v ktorom okresný súd rozhoduje o úprave styku rodičov k sťažovateľovi. Na základe návrhu sťažovateľky okresný súd uznesením sp. zn. 25 P/116/2011 z 23. júna 2011 dočasne zakázal styk M. M. (ďalej len „odporca“) – otec sťažovateľa – so sťažovateľom. Predmetné uznesenie okresného súdu bolo potvrdené uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP/268/2011 zo 14. septembra 2011.

V priebehu ďalšieho konania okresný súd na základe vypracovaného znaleckého posudku znalkyňou z odboru psychológie s poukazom na § 77 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uznesením sp. zn. 25 P/116/2011 zo 4. júla 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol o zrušení uznesenia sp. zn. 25 P/116/2011 z 23. júna 2011 v časti, v ktorej tento súd dočasne zakázal styk odporcu so sťažovateľom, a zároveň účastníkom konania uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu.

Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka včas odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením sp. zn. 8 CoP/371/2012 z 18. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Následne sťažovatelia podali ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodnili takto: „Záveru uznesenia súdu

prvého stupňa, potvrdené odvolacím súdom, sú založené na znaleckom dokazovaní a znaleckom posudku PhDr. E. K., zo dňa 20. 6. 2012, č. 57/2012, v zmysle ktorého - vychádzajúc z vyšetrenia dieťaťa, nie sú dôvody na ďalší zákaz styku maloletého s otcom. Podľa jeho úvodnej časti bolo dokazovanie zrealizované o. i. na psychologickom vyšetrení mal. O. M., interview vykonanom dňa 20. 4. 2012. V skutočnosti však mal. O. M. nebol prítomný na žiadnom znaleckom vyšetrení a teda dňa 20. 4. 2012 sa nezúčastnil deklarovaného interview. Navyiac, v posudku boli prezentované prednesy maloletého a jeho postoje na tomto vyšetrení, ku ktorým ani nemohlo dôjsť. Túto skutočnosť som uviedla v mojom odvolaní, zo dňa 26. 7. 2012. Napriek tomu napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach potvrdilo napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, nakoľko znalkyňa uviedla opak môjho tvrdenia, trvala na deklarovanej skutočnosti o vykonanom vyšetrení a uviedla, že o tomto má aj dôkaz vo forme podpisu projektívnej techniky maloletým.

Odvolací súd mal k dispozícii dve protichodné vyjadrenia (moje, ako matky maloletého účastníka konania a znalkyne), ktorých rozpory nijako neodstránil, a uspokojil sa iba (práve) s tvrdením znalkyne, čím porušil zásadu rovnosti. Stotožnil sa so závermi napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa napriek vážnej výhrade o neúčasti maloletého dieťaťa na znaleckom vyšetrení, ktoré je primárnym podkladom na vypracovanie následného znaleckého posudku. Napriek týmto dvom vážnym protichodným tvrdeniam, spočívajúcim v základnom práve (naviac maloletého) konať pred súdom, nevykonal žiadne dokazovanie na zistenie pravdivosti stavu veci a nevysporiadal sa s mojou námietkou o neúčasti syna na znaleckom vyšetrení, čím maloletému účastníkovi, v zastúpení matky, odňal možnosť konať pred súdom. S obranou znalkyne sa uspokojil iba na základe jej tvrdenia, aj o disponovaní s príslušnými záznamami s podpisom maloletého dieťaťa, bez možnosti môjho, či synovho vyjadrenia sa k nim.

Mám za to, že odvolací súd tu mal na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie, na ktoré by predvolal mňa a znalkyňu, prípadne aj dieťa (ktoré má už 11 rokov), vytvoriť priestor na konfrontáciu názorov matky a znalkyne, čo by poskytlo solídny základ pre záver o správnosti, dostatočnosti a najmä zákonnosti znaleckého posudku.“

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovatelia v konaní pred ústavným súdom domáhajú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľov v 1. a 2. rade zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd na spravodlivé a verejné prejednanie vecí nezávislým a nestranným súdom, Uznesením Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 18. 9. 2012, sp. zn. 8CoP/371/2012-102, event. aj Uznesením Okresného súdu Košice II, z dňa 4. 7. 2012, sp. zn. 25P/116/2011-87, boli porušené.

Ústavný súd SR zrušuje Uznesenie Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 18. 9. 2012, sp. zn. 8CoP/371/2012-102, event. aj uznesenie Okresného súdu Košice II, z dňa 4. 7. 2012, sp. zn. 25P/ 116/2011-87 a vec vracia na nové konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd SR zakazuje porušovateľovi pokračovať v porušovaní namietaných základných práv sťažovateľov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom v 1. a 2. rade finančné zadosťučinenie vo výške po 500 € pre každého sťažovateľa.

Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľom v 1. a 2. rade trovy konania - právneho zastúpenia na účet ich právnej zástupkyne vo výške 269,58 €, event. Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Košice II, sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľom v 1. a 2. rade trovy konania - právneho zastúpenia na účet ich právnej zástupkyne vo výške 269,58 €.“

Sťažovatelia v sťažnosti tiež žiadali, aby ústavný súd postupom podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nariadil dočasné opatrenie, ktorým by odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súde podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru konštantne poukazuje na to, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov v koncepte práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s konceptom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

1. K namietanému porušeniu označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 25 P/116/2011 zo 4. júla 2012

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, „... ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd“.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri posudzovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom

prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Podľa § 201 a nasl. OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevylučuje.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia mali v systéme všeobecného súdnictva právo podať proti uzneseniu okresného súdu účinný opravný prostriedok (odvolanie) na dosiahnutie nápravy nimi namietaného porušenia svojich práv, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Využitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany sťažovateľmi označených práv vylučuje prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc iba vtedy, ak sťažovatelia nemali inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP/371/2012 z 18. septembra 2012

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal sťažnosť, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, v zákonnej lehote, spĺňa všetky zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti, ústavný súd nezistil ani také okolnosti, pre ktoré by nemal právomoc sťažnosť v tejto časti prerokovať alebo pre ktoré by sťažnosť nebola prípustná. Úlohou ústavného súdu tak ostalo iba preskúmať, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Z citovaného obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľov s hodnotením vykonaného dokazovania (znaleckého posudku), procesným postupom krajského súdu (nenariadenie pojednávania na preukázanie konkrétnych okolností priebehu znaleckého vyšetrenia) a jeho právnymi názormi, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v predmetnej právnej veci.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať uznesenie krajského súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok uvedených v sťažnosti.

V súvislosti s argumentáciou nastolenou v sťažnosti je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že posúdenie podmienok na zrušenie predbežného opatrenia, rovnako ako aj posúdenie podmienok na jeho nariadenie, je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Preto samotný ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do týchto rozhodnutí, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje danú problematiku zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu týchto rozhodnutí pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Napriek uvedenému ústavný súd zdôrazňuje, že aj v konaní o zrušenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípmu spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o zrušení nariadeného predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené.

Ústavný súd ďalej považuje za potrebné pripomenúť, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

V nadväznosti na namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej vyplýva, že právo na spravodlivé konanie zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (m. m. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil III/1997*). Obdobne ESLP v rozsudku *Ruiz Torija v. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B, uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní.

Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.

V súlade s uvedeným je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).

Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania rozhodnutia v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. záruka jeho úspechu v konaní pred všeobecným súdom.

Na základe takto vymedzených východísk ústavnoprávneho prieskumu a v rozsahu námietok nastolených v sťažnosti ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu.

Krajský súd po tom, ako v úvodnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia rekapituloval podstatné časti uznesenia okresného súdu a argumentáciu účastníkov konania nastolenú v odvolacom konaní, v časti relevantnej pre toto konanie uviedol:

„Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že v tomto štádiu konania absentuje zákonná podmienka pre ďalšie trvanie nariadeného predbežného opatrenia o zákaze styku otca s maloletým O., ktorou je nalievavosť potreby predbežnej úpravy pomerov a dodáva, že dlhodobá absencia otca pri výchove maloletého je podľa názoru krajského súdu, vzhľadom na vek maloletého schopná spôsobiť, že dôjde k tak silnému, resp. absolútnemu odcudzeniu maloletého od otca v čase, kým konajúci súd rozhodne v merite veci, že takýto následok, ktorý nie je v záujme maloletého bude ťažko odstrániteľný. Odvolací súd v tejto právnej veci nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by otec maloletého mal byť naďalej zo starostlivosti o maloletého vylúčený, preto je zrušenie predbežného opatrenia o dočasnom zákaze styku otca s maloletým O. správne a v súlade so zákonom. Odvolací súd konštatuje, že s odvolacími námietkami matky spochybňujúce znalecký posudok PhDr. E. K., námietkami zaujatosti vznesenej voči znalkyni a návrhom na

nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania sa bude zaoberať konajúci súd v rámci zisťovania skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie o veci samej. V závere odvolací súd konštatuje, že dieťa má právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom a je predovšetkým na nich, aby svojím správaním, najmä vzájomnou úctou a toleranciou vytvárali pri realizácii styku bezkonfliktné prostredie nevyhnutné pre zdravý vývin maloletého, ktorý je ešte v útlom veku, v ktorom citlivo vníma akékoľvek negatívne emócie. Súd prvého stupňa rozhodol správne a zákonne, keď vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného v doterajšom priebehu konania uložil rodičom a maloletému O. povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb pri Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v K. za účelom zlepšenia schopností rodičov navzájom komunikovať o výchove dieťaťa a bude plniť ochrannú funkciu a napomáhať navráteniu riadneho výchovného prostredia, ktoré zabezpečí, že sa dieťa bude vyvíjať: v súlade so všeobecne akceptovanými morálnymi zásadami spoločnosti. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil vyššie uvedené dôvod podľa § 219 ods. 2 O.s.p.“

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval v prvom rade za potrebné poukázať na § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov prvostupňového rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia ďalšie dôvody.

Pri hodnotení uznesenia krajského súdu, aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 OSP, ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Vzhľadom na obsahovú spojitosť uznesenia krajského súdu s uznesením okresného súdu a v nadväznosti na už citovaný § 219 ods. 2 OSP, ako aj citovanú judikatúru považoval ústavný súd za potrebné v ďalšom poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu, v ktorej okresný súd uviedol: „Zo záverov znaleckého posudku č. 57/2012 vypracovaného znalkyňou PhDr. E. K. dňa 20. 6. 2012 v konaní vo veci samej o úpravu styku otca s maloletým O. M. vyplýva, že znalkyňa doporučila ponechať pôvodnú formu stretnutí maloletého O. s otcom, nakoľko maloletý nemá reálne problémy stýkať sa s otcom, ide o následok manipulácie matky dieťaťa proti osobe otca. Na riziká správania sa matky voči osobe otca pred dieťaťom je potrebné matku aj inštitucionálne upozorniť. Je potrebné, aby rodičia komunikovali bez invektív. ...

Vzhľadom na závery znaleckého dokazovania vykonaného vo veci súd dospel k záveru, že dôvody, pre ktoré súd nariadil zákaz styku otca s maloletým dieťaťom pominuli, preto súd v súlade s vyššie citovaným zákonným ustanovením predbežné opatrenie v časti, ktorým dočasne zakázal styk otca s maloletým O. zrušil.“

Pri posudzovaní prípadných negatívnych ústavnoprávných dôsledkov tak v danom prípade ide o posúdenie, či napadnuté rozhodnutie v spojení s uznesením okresného súdu nevykazuje známky svojvôle, o čom by bolo možné v zásade uvažovať v tom prípade, ak by tieto rozhodnutia neobsahovali dostatok skutkových právnych dôvodov na ich vydanie, resp. ak by sa všeobecné súdy dostatočne presvedčivým spôsobom nevysporiadali s relevantnou argumentáciou sťažovateľov.

Podľa § 75 ods. 6 OSP súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 75 ods. 8 prvej vety OSP o nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov.

Podľa § 77 ods. 2 OSP predbežné opatrenie súd zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia (s prihliadnutím na obsah uznesenia okresného súdu) ústavný súd konštatuje, že krajský súd v ňom aj s ohľadom na obsah odôvodnenia uznesenia okresného súdu a námietky uvedené v odvolaní ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom objasnil rozhodujúce okolnosti, ktoré boli východiskom jeho (predbežných) skutkových záverov (náročnosť odstránenia následkov citového odlúčenia odporcu a maloletého, odporučenie súdnej znalkyne ponechať styk odporcu s maloletým – sťažovateľom – v pôvodnej podobe), ústavne akceptovateľným spôsobom aplikoval na vec sa vzťahujúce právne predpisy. Pri ich interpretácii sa neminul ich účelu a zmyslu, ktoré sledujú, a tak postupom zodpovedajúcim povahe príslušnej právnej úpravy – rozhodnutie aj bez nariadenia pojednávania – zvažil možnosti odôvodňujúce zrušenie predbežného opatrenia. Krajský súd sa pre účely daného štádia konania dostatočným spôsobom vysporiadal aj s tým, prečo nenariadil pojednávanie na vykonanie dokazovania k okolnostiam vypracovania znaleckého posudku. Ústavný súd uvádza, že krajský súd nebol povinný vyhovieť odvolacím námietkam, bol len povinný vysvetliť a zdôvodniť, na základe čoho dospel k záverom prijatým v napadnutom rozhodnutí. Podľa názoru ústavného súdu si krajský súd túto úlohu splnil, a tým si zastal svoju pozíciu orgánu, ktorý je v prvom rade povinný poskytnúť ochranu základným právam a slobodám.

Potreba vydania predbežných nemeritórnych rozhodnutí sa riadi naliehavosťou riešenia danej situácie a mierou osvedčenia rozhodujúcich skutočností pre ich vydanie, ktorá sa v priebehu konania môže meniť podľa aktuálneho stavu poznania rozhodujúcich skutočností, prípadne ďalšieho vývoja vzťahov medzi účastníkmi konania. V danom prípade tak prevláda požiadavka rýchlosti konania nad požiadavkou úplnosti zistenia rozhodujúcich skutočností na účely zabezpečenia bezprostrednej možnosti súdu reagovať nielen na negatívne zmeny, ktoré v priebehu konania vyšli najavo, ale aj na hrozbu takejto negatívnej zmeny, a na tento účel eliminovať (potenciálne) riziká z toho vyplývajúce aj prostredníctvom dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania.

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd svoje rozhodnutie primeraným spôsobom odôvodnil a v okolnostiach posudzovanej veci ho nemožno považovať za arbitrárne a z ústavného hľadiska za neakceptovateľné, pričom preskúmanie správnosti záverov o reálnej existencii dôvodov na zrušenie predbežného opatrenia ústavnému súdu neprináleží. Námietky obsiahnuté v sťažnosti smerujúce proti namietanému uzneseniu krajského súdu nezakladajú podľa názoru ústavného súdu reálnu možnosť na to, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie na ich základe ústavný súd mohol dospieť k záveru, že v danom prípade došlo k porušeniu označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré zrozumiteľne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (m. m. IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 403/2012).

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet v danej situácii žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia. Pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04).

V súvislosti s uvedeným posudzovaním námielok obsiahnutých v sťažnosti ústavný súd poukazuje aj na závery svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody namietaným rozhodnutím, postupom orgánom štátu, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, III. ÚS 138/02,

IV. ÚS 1/2012). Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený.

S poukazom na už uvedené ústavný súd uzatvára, že na základe sťažovateľmi uplatnených námietok, prostredníctvom ktorých namietali porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, s prihliadnutím na obsah odôvodnenia uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu nezistil také účinky napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré by zakladali príčinnú súvislosť s namietaným porušením označených práv.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov (návrhu na nariadenie dočasného opatrenia, návrhu na zrušenie uznesenia krajského súdu, uznesenia okresného súdu, na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia a priznanie náhrady trov právneho zastupovania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013